

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/27/2022
Identifikačné číslo spisu: 6400899137
Dátum vydania rozhodnutia: 18.04.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6400899137.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W., právne zastúpenému Navrat & Partners, s.r.o., so sídlom Žilinská 7028/1, Bratislava, IČO: 50 075 501, proti žalovanému: Stavebné bytové družstvo, so sídlom Pod Donátom 3, Žiar nad Hronom, IČO: 00 176 192, právne zastúpenému JUDr. Jana Šáľková, advokátka, Bystrická 1029/101, Žarnovica, o zaplatenie 51 618,13 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 8Cb/359/2000, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41Cob/104/2019 - 713, zo dňa 18. novembra 2020, v znení opravného uznesenia č. k. 41Cob/104/2019-815 zo dňa 16. februára 2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 8Cb/359/2000-538 zo dňa 24. apríla 2019, v znení opravného uznesenia č. k. 8Cb/359/2000-822 z 26. apríla 2022, (prvým výrokom) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 16 276,37 eur s úrokom z omeškania 11,21 % ročne zo sumy 11 217,92 eur od 09.03.2001 do zaplatenia a 9 % ročne zo sumy 5 058,45 eur od 22.06.2012 do zaplatenia, (druhým výrokom) žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10 906,92 eur s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 10 906,92 eur od 04.10.2018 do zaplatenia, (tretím výrokom) žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 15 760,57 eur s úrokom z omeškania 8,49 % ročne zo sumy 829,85 eur od 10.10.2003 do zaplatenia a 9 % ročne zo sumy 14 930,72 eur od 04.10.2018 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti (štvrtým výrokom) žalobu zamietol a (piatym výrokom) žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu

64 % (v znení opravného uznesenia 66 %).

2. Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že žalobca si samostatnými žalobami, doručenými súdu prvej inštancie v dňoch 17.08.2000, 31.05.2002 a 28.01.2003, uplatnil proti žalovanému nárok na zaplatenie ušlého zisku s príslušenstvom.

Uznesením č. k. 8Cb/359/2000-255 zo dňa 20.06.2018 súd prvej inštancie spojil jednotlivé konania o týchto žalobách na spoločné konanie sp. zn. 8Cb/359/2000 a uznesením

č. k. 8Cb/359/2000-378 zo dňa 03.10.2018 rozhodol o pripustení zmeny žaloby, nakoľko žalobca si uplatnil nárok na náhradu (skutočnej) škody a ušlého zisku s tým, že v pôvodnej žalobe bol nárok kvalifikovaný len ako nárok na ušlý zisk. Nárok mal žalobcovi vzniknúť v dôsledku neoprávneného znemožnenia poskytovania služieb pripojenia na televízny káblový rozvod (ďalej len „TKR“), zo strany žalovaného.

3. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobca so žalovaným uzavreli v roku 1995 zmluvy o dielo, ktorými sa žalobca zaviazal, že bude pre žalovaného vykonávať servisné zabezpečovanie prevádzky televízneho, satelitného a terestrického prijímacieho systému vonkajších a vnútorných rozvodov pre lokality Nová Baňa (zmluva z 22.05.1995), Žarnovica (zmluva zo 04.05.1995) a Banská Štiavnica (zmluva z 22.05.1995). Cena diela bola určená paušálnou sadzbou podľa počtu účastníkov televízneho rozvodu vo výške

30,- Sk za mesiac na jedného účastníka. Zároveň bola dohodnutá úprava ceny diela podľa vývoja miery inflácie a tiež podľa vývoja kurzu slovenskej koruny voči nemeckej marke, vychádzajúc zo základnej úrovne tohto kurzu platného v januári 1995. Zmluvy o dielo boli neskôr upravené dodatkom z 01.06.1995. Žalobca uzatvoril zmluvy o dielo s rovnakým obsahom aj s inými účastníkmi. V lokalite Nová Baňa išlo o celkový počet účastníkov 1014, (v prípade žalovaného to bolo 582 účastníkov). V lokalite Žarnovica s počtom účastníkov celkovo 1096 (z toho v prípade žalovaného 748 účastníkov) a v lokalite Banská Štiavnica

s počtom účastníkov celkovo 1000 (z toho v prípade žalovaného 852 účastníkov).

Uvedené počty vyplývajú z jednotlivých zmlúv, ako aj z rozhodnutí Oblastného Telekomunikačného úradu Stredné Slovensko.

4. Nesporné bolo, že dňa 20.09.1995 žalovaný oznámil žalobcovi, že od zmlúv

o dielo odstupuje. Rozhodnutím Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 8Cb/387/96

zo dňa 14.03.1997 (právoplatným 11.12.1997) bolo vyslovené, že toto odstúpenie žalovaného je neplatné. Ďalej súd prvej inštancie považoval za nesporné, že žalovaný protiprávnym konaním (odvolávajúc sa na neplatné odstúpenie zo dňa 20.09.1995 od zmlúv o dielo) zabránil žalobcovi vo vykonávaní diela pre žalovaného a pre ostatných účastníkov, a to dňa 20.08.1996 pre lokalitu Banská Štiavnica, dňa 28.08.1996 pre lokalitu Nová Baňa (Štúrova), dňa 27.02.1998 pre lokalitu Nová Baňa (vstup/Školská) tým, že znemožnil žalobcovi prístup k hlavným staniciam TKR v príslušných lokalitách a neposkytol žalobcovi súčinnosť v plnení povinností stanovených telekomunikačným úradom. Týmto konaním žalovaný znemožnil žalobcovi plniť zmluvy voči žalovanému a ďalším účastníkom.

5. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobcovi vznikla škoda v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného, ktorý nepreukázal, že k porušeniu jeho záväzku došlo v dôsledku okolností vylučujúcich zodpovednosť v zmysle § 374 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej tiež „ObZ“).

6. Súd prvej inštancie považoval za spornú len výšku uplatneného nároku a príslušenstva. Uviedol, že žalobca výšku vyčísleného nároku opieral o znalecký posudok vypracovaný v (predchádzajúcom) konaní pred súdom prvej inštancie sp. zn. 8Cb/168/1999, v ktorom súd ustanovil za účelom vyčíslenia ušlého zisku znalca - spoločnosť CORPORA, a.s.

V posudku znalec skonštatoval nákladovosť žalobcu vo výške 33,02 %, a teda ziskovosť 66,98 %, z čoho žalobca vychádzal pri vyčíslení škody. Podľa súdu prvej inštancie tento znalecký posudok preukazuje výšku ušlého zisku žalobcu a pri určení výšky náhrady škody z neho vychádzal. K príslušenstvu uplatnenej pohľadávky aj s poukazom na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) z 27. septembra 2012, sp. zn. 7MCdo/15/2011, uviedol, že žalobca nemôže požadovať úrok z omeškania tak, ako by to vyplývalo zo zmluvy. Tým, že zmluvy o dielo boli zo strany žalovaného porušené, v dôsledku čoho si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody, vznikol medzi stranami (iný) záväzkový vzťah z titulu náhrady škody. Súd preto nemohol pri výpočte úrokov z omeškania postupovať tak, že nárok na úroky z omeškania, ich výšku, bude odvodzovať od toho, ako mala byť platená cena diela a ako malo dôjsť k jej splatnosti. Keďže omeškanie žalovaného nebolo možné odvodzovať zo zmluvných dojednaní, preto za (časovo) relevantné uplatnenie súd prvej inštancie považoval doručenie jednotlivých žalôb, resp. ich rozšírení žalovanému. K uplatnenej skutočnej škode súd uviedol, že tento nárok žalobca v konaní dostatočne nepreukázal, preto v tejto časti žalobu zamietol.

7. Na odvolania oboch sporových strán rozhodol vo veci Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 41Cob/104/2019 - 713 zo dňa

18. novembra 2020 (pozn.: k nemu vydané opravné uznesenie zo 16. februára 2022 sa týkalo len opravy záhlavia písomného vyhotovenia), ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti prvej výrokovej vety v časti priznaného úroku z omeškania vo výške

9 % ročne zo sumy 5 058,45 eur zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 5 058,45 eur od 22.06.2002 do zaplata. Odvolací súd ďalej konštatoval, že odvolanie žalobcu vo zvyšnej časti nie je dôvodné

a že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, a preto, podľa § 387 ods. 1 a 2 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej časti prvej výrokovej vety a v druhej, tretej, štvrtej a piatej výrokovej vete ako vecne správny potvrdil.

8. Podľa odvolacieho súdu žalobca dostatočným spôsobom preukázal svoj nárok na náhradu škody v časti týkajúcej sa ušlého zisku, pričom zodpovednosť žalovaného za škodu na majetku žalovaného nebola sporná z hľadiska vzniku škody, porušenia záväzkovej povinnosti žalovaného a príčinnej súvislosti medzi týmto porušením a vznikom škody, a pokiaľ medzi stranami zostala sporná výška ušlého zisku žalobcu, tak k tomu okresný súd z vykonaného dokazovania vyvodil správne skutkové ako aj právne závery.

9. Odvolací súd ďalej uviedol, že žalobca nepreukázal svoj nárok na náhradu skutočnej škody. Nepreukázal predovšetkým zostatkovú hodnotu vecí ku dňu vzniku škody, pretože pri určení výšky škody nie je možné vychádzať z hodnoty vecí pri ich obstaraní. V tomto ohľade považoval za správne závery súdu prvej inštancie.

10. Ohľadom námietky žalobcu, že súd prvej inštancie nesprávne kvalifikoval ním uplatnený nárok ako nárok na náhradu škody, a nie ako zmluvné plnenie vyplývajúce z uzavretých zmlúv o dielo, odvolací súd poukázal na uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/174/2018 zo dňa 30.04.2019, sp. zn. 5Cdo/196/2009 zo dňa 22.09.2010 a sp. zn. 3Obdo/27/2009

zo dňa 24.03.2010, z ktorých vyplýva, že ak strana uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdený nárok, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom strany sporu a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Relevantné bolo, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody a ušlého zisku na základe porušenia povinností vyplývajúcich z uzavretých zmlúv o dielo medzi ním a žalovaným. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď vznik nároku na úrok z omeškania žalobcovi priznal od momentu, keď si nárok na náhradu škody a ušlého zisku úspešne uplatnil

u žalovaného, t.j. od doručenia jednotlivých žalôb a pripustení rozšírení žalôb žalovanému a nie tak, ako by to vyplývalo zo zmlúv o dielo. Preto aj výška úrokov z omeškania bola určená súdom prvej inštancie správnym spôsobom, v súlade s právnymi predpismi účinnými v čase, kedy jednotlivé nároky na náhradu škody a ušlého zisku boli úspešne uplatnené u žalovaného, t.j. v súlade s § 369 ods. 1 ObZ v znení účinnom v čase vzniku nároku žalobcu na úroky z omeškania.

11. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku v časti priznaného úroku z omeškania zmenil z dôvodu, že v jeho písomnom vyhotovení došlo k zrejmej nesprávosti, keď súd prvej inštancie pri žalobe uplatnenej pod sp. zn. 8Cb/359/2000 nesprávne uviedol, že so sumou 5 058,45 eur sa žalovaný dostal do omeškania

od 22.06.2012. Súd prvej inštancie o pripustení rozšírenia žaloby o sumu 13 732,72 eur rozhodol na pojednávaní 21.06.2002, na ktorom bol prítomný aj právny zástupca žalovaného. Žalovaný sa potom so zvyškom nároku žalobcu vo výške 5 058,45 eur dostal do omeškania dňom nasledujúcim po vyhlásení uznesenia o pripustení rozšírenia žaloby, t.j. dňom 22.06.2002. Vo vzťahu k námietkam proti rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok

na náhradu trov konania vecne správne (v znení opravného uznesenia súdu prvej inštancie v rozsahu 66% - pozn. dovolacieho súdu).

12. Proti rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil

a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal dovolateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

13. Vo vzťahu k namietanej vade podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnom spore záviselo od vyriešenia právnej otázky: „Kto nesie dôkazné bremeno preukázania výšky ušlého zisku, ak žalovaný v konaní preukáže, že existujú aj iné, odlišné (účtovné) podklady poškodeného, z ktorých sa určuje výška ušlého zisku než (účtovné) podklady, ktoré predložil žalobca (poškodený) ako podklad k vypracovaniu znaleckému posudku a z ktorých znalec pri určení výšky vychádzal?“

(ďalej tiež „prvá otázka“). V súvislosti s takto formulovanou právnou otázkou, položil dovolateľ doplňujúcu otázku v znení: „Prechádza v takom prípade dôkazné bremeno

na preukázanie správnosti/nesprávosti určenia výšky ušlého zisku znaleckým posudkom na žalovaného v tom smere, že práve ním poukazované odlišné účtovné doklady sú správne a odrážajú reálny stav firmy?“ (ďalej tiež „druhá otázka“). Podľa dovolateľa účtovné doklady, ktoré znaleckej organizácii predložil žalobca, boli nedôveryhodné

(išlo o nepodpísané z počítača vygenerované súvahy a výkazy ziskov a strát za rozhodné obdobie) a považoval tieto podklady za vykonštruované za účelom získania majetkového prospechu. V nadväznosti na to dovolateľ uviedol, že v konaní sp. zn. 2T/113/2014 dospel súd k záveru, že dokazovaním nebolo preukázané, ktorá verzia súvahy a výkazov zisku

a strát je tá, ktorá odzrkadľuje skutočný reálny hospodársky stav podnikateľského subjektu za dotknuté obdobie. Preto nie je zjavné, na základe čoho súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že práve podklady predložené znaleckej organizácii CORPORA, a s., sú správne.

14. Dovolateľ v spojitosti s ním nastolenými otázkami poukázal na rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré majú preukázať, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Za takú dovolateľ označil rozhodnutia najvyššieho súdu - uznesenie

sp. zn. 8Cdo/115/2017 zo dňa 18. júla 2018, uznesenie sp. zn. 2Cdo/256/2012

zo dňa 26. júna 2013 a rozsudok sp. zn. 6Cdo/95/2011 zo dňa 30. apríla 2012, pričom uviedol, že právny názor, na základe ktorého dospel odvolací súd k svojmu záveru,

nie je v súlade so závermi uvedenými v citovaných rozhodnutiach. V súvislosti s tým dovolateľ argumentoval, že ak na základe preukázanej skutočnosti, že okrem účtovných dokladov použitých v znaleckom posudku vyhotovenom znalcom - spoločnosťou CORPORA a.s., existujú aj iné účtovné (diametrálne odlišné) doklady, mal odvolací súd uvedenú právnú otázku posúdiť tak, že žalobca, ktorý je povinný preukázať výšku ušlého zisku, nesie aj dôkazné bremeno preukázania pravdivosti ním poskytnutých podkladov, pričom je na ňom, aby vysvetlil príčinu rozdielnosti ním vyprodukovaných účtovných podkladov potrebných k určení výšky ušlého zisku.

15. Ohľadom časti rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania dovolateľ tvrdí,

že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: „Zohľadňuje sa pri posúdení

úspechu strany v konaní podľa § 255 ods.1 a 2 aj príslušenstvo žalovanej pohľadávky (úroky z omeškania), ak je žalobný petit v časti úroku z omeškania (príslušenstva) formulovaný tak, že jeho začiatok je určený konkrétnym dátumom a koniec je viazaný na zaplatenie žalovanej sumy ?“ (ďalej tiež „tretia otázka“). V súvislosti s tým poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1MCdo/1/2004 z 27. apríla 2004 a argumentoval, že sa jedná o obdobný prípad a nakoľko žalobca v predmetnej veci formuloval žalobný petit v časti úroku z omeškania tak, že jeho začiatok určil konkrétnym dátumom a koniec viazal na zaplatenie žalovanej sumy, nie je v rozpore s ustanovením

§ 255 CSP, aby odvolací súd pre účely procesného rozhodovania o trovách konania zistil predbežnú výšku príslušenstva k času svojho rozhodovania a túto zohľadnil pri posúdení pomeru úspechu v konaní. Podľa názoru dovolateľa sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tým, že pri posudzovaní pomeru úspechu sporových strán v konaní neprihliadol na čiastočný neúspech žalobcu, čo sa týka ním nárokovovaných úrokov z omeškania.

16. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalovaný mal možnosť namietat' dôveryhodnosť znaleckého posudku vyhotoveného znalcom CORPORA a.s. už v konaní vedenom pod sp. zn. 8Cb/168/1999 pred súdom prvej inštancie, pričom tak neurobil.

O následne podanom odvolaní vo vyššie spomenutom konaní odvolací súd rozhodol tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu žalovaný podal v danom konaní aj dovolanie, ktoré dovolací súd uznesením sp. zn. 6Obdo/8/2006 zo dňa 12.02.2007 odmietol. V tejto súvislosti žalobca uviedol, že žalovaný mal dostatok času, aby v uvedenom konaní namietal sporný znalecký posudok, ktorý bol pred súdmi použitý ako jeden z podstatných dôkazov, pričom sa jedná už o právoplatne skončené konanie. Žalobca tiež zdôraznil, že znalecká organizácia CORPORA a.s., v procese vyhotovovania znaleckého posudku požadovala doklady, z ktorých vyplýva ekonomický výkon podnikateľa za skúmané obdobie a tie znalcovi predložené boli, pričom žalovaným v tom čase namietané neboli. Ďalej žalobca uviedol, že daňové priznania nemôžu byť zákonným dôkazom pre daný obchodno-právny spor, pretože predmetné informácie podliehajú daňovému tajomstvu a žalobca ani nedal súhlas, aby pre toto konanie mohli byť použité. Podľa žalobcu sa v dovolaní nenachádza jasne a určito definované nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, s uvedením, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, ako ani právne posúdenie veci, ktoré dovolateľ považuje za správne. Nakoľko podľa názoru žalobcu dovolanie neobsahuje vymedzenie dovolacích dôvodov tak, ako zákon vyžaduje, navrhuje, aby dovolací súd dovolanie odmietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

17. K vyjadreniu žalobcu k dovolaniu podal žalovaný dovolaciu repliku, v ktorej sa vyjadril k argumentácii žalobcu, pričom v celom rozsahu zotrval na dôvodoch podaného dovolania.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. .
K právnej úprave prípustnosti dovolania.

19. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

20. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola

vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Podľa ustanovenia § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

22. Podľa ustanovenia § 357 písm. m) CSP je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

23. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

24. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

25. Podľa ustanovenia § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

26. Dovolací súd len pripomína, že pri preskúmaní veci v rozsahu dovolacích dôvodov je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne. Právna úprava prípúšťá dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmatečnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP).

27. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP, a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci a k prípustnosti dôvodov dovolania zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP

28. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP dovolací súd uvádza, že pre úspešnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, musí dovolateľ vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zároveň dovolací súd uvádza, že argumentácia dovolateľa musí byť prispôbená tomu, že dovolanie opierajúce sa o dovolací dôvod podľa ust. § 432 CSP je zamerané výlučne na riešenie právnych otázok, ktoré sú významné aj pre rozhodnutie konkrétneho sporu, čo znamená, že nesmie ísť o otázky hypotetické, prípadne akademické.

29. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazosť dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od tohto, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017).

30. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/222/2009 z 26.02.2010).

31. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju odvolací súd riešil, b/ vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne a c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 5Obdo/75/2019 z 28.11.2019). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

32. Z vyššie uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu.

33. Z dovolania vyplýva, že žalovaný vytýka odvolaciemu súdu viacero nesprávností, kritizuje najmä spôsob vykonania a hodnotenia dôkazov, a tiež spôsob určenia pomeru úspechu strán v konaní v súvislosti s rozhodovaním o nároku na náhradu trov konania. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013). Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, ak dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka po právnej stránke zásadný význam skutočne má. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa.

34. K prvej dovolateľom nastolenej otázke dovolací súd predovšetkým uvádza, že sa nejedná o otázku právnu, ale skutkovú, taktiež ju nemožno považovať za otázku (pre vec) zásadného právneho významu, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

35. Dovolací súd poukazuje na to, že nie je oprávnený posudzovať a prehodnocovať procesne náležitým spôsobom zistený a ustálený skutkový stav zo strany súdov nižšej inštancie a zaoberať sa skutkovými otázkami. Súdy dospeli k záverom vyjadreným vo svojich rozhodnutiach na základe riadne vykonaného dokazovania. Dovolateľ procesný postup súdov nižších inštancií v konaní z hľadiska zmätočnosťných vád z dôvodov podľa § 420 CSP vo väzbe na § 431 ods. 1 a 2 CSP ani nenamietal, teda že by konanie neprebehlo v súlade so zákonom stanoveným procesným postupom. Dokazovanie a hodnotenie vykonaných dôkazov tvorí časť civilného sporového konania a ide o procesný postup súdu v konaní. Spochybňovanie výsledkov vykonaného dokazovania a kritika

hodnotenia vykonaných dôkazov nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

36. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že prvá dovolacia námietka sa týka vykonaného dokazovania, keď dovolateľ nesúhlasil so spôsobom vyhodnotenia dôkazov (znaleckého posudku a podkladov, z ktorých znalec vychádzal) súdom prvej inštancie a následne odvolacím súdom.

37. Súd prvej inštancie, ako i odvolací súd, v štádiu dokazovania získavajú pre rozhodnutie podstatné skutkové poznatky o veci, ktorá je predmetom konania. V rámci tohto štádia sa skúma, či strana, ktorá sa domáha určitého nároku, preukázala oprávnenosť tohto nároku, a teda či v spore uniesla dôkazné bremeno. Výsledkom uvedeného štádia je hodnotenie dôkazov primárne súdom prvej inštancie, a to podľa jeho úvahy, pričom každý dôkaz hodnotí jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 CSP). Dovolací súd tak uzatvára, že otázka unesenia dôkazného bremena súvisí s vykonávaním a hodnotením dôkazov v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom.

38. K námietke dovolateľa spochybňujúcej výsledok dokazovania, a teda skutkový stav uzavretý pred súdom prvej inštancie, ktorý ako vecne správny posúdil a prevzal do napadnutého rozhodnutia odvolací súd, a ktorým tak bol v zmysle § 442 CSP dovolací súd viazaný, je potrebné uviesť nasledovné. Pokiaľ ide o civilné sporové konanie, nepochybne jeho účelom je poskytnúť ochranu skutočnému (nie fiktívnemu, či neexistujúcemu) subjektívnemu právu. Procesné právo (teória i prax) v súčasnosti vychádza z predpokladu, že súd nezisťuje skutočný stav (materiálnu pravdu) a je vecou strán sporu, aby tvrdili a preukazovali fakty podstatné pre rozhodnutie.

Význam dokazovania ako procesného prostriedku vedúceho k čo možno najobjektívnejšiemu poznaniu skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie o veci, nemožno spochybňovať. V rámci sporového konania súd vo vzťahu k stranám posudzuje tak ich bremeno tvrdenia ako aj k tomuto tvrdeniu patriace dôkazné bremeno.

Vo všeobecnosti platí, že žalobca je povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré jeho právo navodzujú a na žalovanom je, aby tvrdil a preukázal okolnosti, ktoré právo žalobcu vylučujú. Nemožno teda v zásade považovať za správny názor dovolateľa ako žalovanej strany, že povinnosť preukazovať v konaní má iba žalobca.

39. Dovolateľom položená prvá a druhá otázka sa týka dôkazného bremena. Dôkazné bremeno sa považuje za procesno-právny inštitút, „ale zároveň z neho pre strany sporu vyplývajú významné praktické dôsledky. Práve dôkazné bremeno, resp. jeho rozloženie medzi strany sporu totiž podstatne ovplyvňuje proces dokazovania, od výsledkov ktorého následne závisí úspech danej strany v jej spore. ... Dôkazné bremeno sa vždy uplatňuje iba vo vzťahu ku skutkovým okolnostiam a nie vo vzťahu k právnemu posúdeniu, keďže v tejto otázke platí zásada iura novit curia. Z tohto dôvodu procesnú stranu nemôže nikdy zaťažovať požiadavka správnej právnej kvalifikácie svojho nároku... Zároveň platí, že prípadné nesprávne posúdenie dôkazného bremena zo strany súdu nemožno považovať za vadu právneho posúdenia veci, keďže v prípade dôkazného bremena ide o integrálnu súčasť zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov.“ (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II ÚS 400/2009 zo dňa 6. mája 2010; POBIJAK, T. : Obrátené dôkazné bremeno v civilnom sporovom konaní; Justičná revue, 72, 2020, č. 12, s. 1486 - 1499).

40. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) judikoval, že „I. Civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňu nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha. II. Strana domáhajúca sa týchto právnych následkov poniesie aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu,

resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných dôsledkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo.“ (Nález sp. zn. I. ÚS 24/2019 zo dňa 9. júna 2020, v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 20/2020).

41. V právnej teórii sa rozoznáva tzv. objektívne dôkazné bremeno, ktoré rieši situáciu, keď po skončení dokazovania nastane tzv. non liquet stav, t. j. vtedy, ak súd vyčerpal všetky možnosti objasňovania skutkového stavu, a aj napriek tomu ostala daná skutková okolnosť neobjasnená (k tomu uznesenie NS SR sp. zn. 5Obo/52/2010 zo dňa 24. júna 2010).

Tzv. subjektívne dôkazné bremeno určuje, ktorá sporová strana má preukázať určitú skutočnosť, aby v spore uspela, resp. aby odvrátila prehru v spore. Platí, že nielen žalobca, ale aj žalovaný je zaťažený dôkazným bremenom. „Samotné procesné postavenie strany sporu totiž nemôže mať per se rozhodujúci vplyv na rozloženie dôkazného bremena v sporovom konaní. Samotná skutočnosť, či účastník konania vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, nemá priamy vplyv na jeho povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a predložiť alebo označiť dôkazy na svoje tvrdenia.“ (uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 21/2018 zo dňa 24. januára 2018). Rozloženie dôkazného bremena medzi sporové strany nie je v právnom poriadku SR výslovne upravené. Na to, či takéto pravidlo má charakter „nepísanej právnej normy“, alebo sa radí „k voľnej úvahe súdu, uplatňovanej pri procese dokazovania“, sa názory právnych teoretikov rôznia. Je však aj podľa najvyššieho súdu možné súhlasiť s názorom, že „pravidlo delenia dôkazného bremena, podľa ktorého žalobca preukazuje tie skutočnosti, ktoré jeho nárok podľa hmotného práva preukazujú, zatiaľ čo žalovaný preukazuje tie skutočnosti, ktoré tento nárok oslabujú alebo vylučujú, vyplýva zo zásad formálnej logiky, ktorými je sudca v rámci svojej voľnej úvahy viazaný a ktoré neumožňujú sudcovi svojvoľné rozhodovanie.“ (POBIJAK, T. : Obrátené dôkazné bremeno v civilnom sporovom konaní; Justičná revue, 72, 2020, č. 12, s. 1486 - 1499).

42. Pravidlo, podľa ktorého dokazuje ten, kto sa niečoho domáha (affirmanti incumbit probatio) je možné vyvodiť aj z princípu spravodlivého procesu, za primeranej aplikácie čl. 4 ods. 2 CSP. Napríklad aj podľa nálezov Ústavného súdu ČR, sp. zn. IV. ÚS 2000/18 zo dňa 2. apríla 2019, ak súd neoprávnene prenesie dôkazné bremeno na protistranu, ide o porušenie jej práva na spravodlivý proces.

43. V zmysle vyššie uvedených východísk otázka, na koho strane spočíva dôkazné bremeno k skutkovým tvrdeniam zakladajúcim žalovaný nárok, alebo obranu proti žalobe, síce môže byť považovaná za otázku právnou, avšak v danom prípade v skutočnosti dovolateľ nastolenou prvou ako aj druhou otázkou napáda spôsob hodnotenia vykonaného dokazovania a skutkové závery prijaté vo veci súdmi nižších inšancií, pokiaľ spočívali na dôkazoch, ktoré žalovaný spochybňoval.

44. Dovolateľ v podstate žiada, aby sa skutkové zistenia a závery súdov k výške ušlého zisku na strane žalobcu dôkazne neopierali o závery znaleckého posudku vypracovaného spoločnosťou CORPORA a.s., vychádzajúceho z určitého stavu účtovníctva žalobcu. Dôvodom má byť popretie zo strany žalovaného pravosti a pravdivosti týchto podkladov (účtovníctva) predložených znalcovi žalobcom. Odôvodnenie dovolania podaného žalovaným v tomto smere v podstate kopíruje dôvody ním podaného odvolania, s ktorými sa odvolací súd zaoberal a ku ktorým sa náležite vyjadril v odôvodnení napadnutého rozsudku, predovšetkým v ods. 57. Tu konštatoval o. i., že vo výslovne za týmto účelom vedenom trestnom konaní (sp. zn. 2T/113/2014 pred Okresným súdom Žiar nad Hronom) a v ňom vykonanom dokazovaní, sa nepotvrdili tvrdenia žalovaného „že by žalovaný na účely vypracovania znaleckého posudku č. 47/2004 znaleckou organizáciou CORPORA, a. s. znalci predložil sfaľované, fiktívne účtovné doklady.“ Odvolací súd po vyhodnotení dokazovania prijal záver o nepreukázaní a nedôvodnosti námietky žalovaného, že (ušlý) zisk určený týmto znaleckým posudkom je nesprávny, a vyslovil, že „súd prvej inštalcie pri rozhodovaní o určení výšky náhrady škody a ušlého zisku vychádzal správne zo záverov znaleckého posudku vypracovaného znaleckou organizáciou CORPORA, a.s.“

Uvedené neindikuje ani nesprávny postup v procese prijímania záverov súdmi nižších inšancií potrebných pre rozhodnutie vo veci.

45. Z ustanovenia § 191 ods. 1 CSP vyplýva, že dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Podľa druhého odseku tohto ustanovenia vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

46. Pokiaľ ide o spochybnenie listín (účtovníctva) predložených žalobcom súdu, resp. znalci a ktoré tvorili žalovaným spochybnovaný skutkový corpus znaleckého posúdenia, je tak z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako aj z konania, ktoré mu predchádzalo, zrejme a pre vec relevantné, že sa súdy námietkou pravosti a správnosti (pravdivosti) predmetných listín - podkladov pre znalecký posudok zaoberali. A pokiaľ dospeli, a to aj s ohľadom na závery iného (trestného) konania, v ktorom sa touto otázkou súd zaoberal, k záveru o použiteľnosti a vhodnosti takej dokumentácie pre zistenie výšky žalovanej škody, tak dovolací súd nemá v rámci limitov svojej prieskumnej činnosti možnosť vstupovať do takto zisteného skutkového stavu.

47. V dovolacom konaní nemožno preskúmať hodnotenie dôkazov vykonaných nižším súdom okrem ak rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní (R 42/1993), čo v danom prípade nenastalo.

48. Celkom výnimočne môžu nastať prípady keď práve skutkové zistenia prvostupňového a druhostupňového súdu, sú natoľko chybné, že vo svojom dôsledku predstavujú porušenie práv garantovaných čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami), a preto Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky neostáva nič, len kasačným rozhodnutím v dovolacom konaní poskytnúť ochranu týmto právam. Ide obvykle o situáciu, keď je zistenie skutkového stavu prima facie natoľko chybné, že by k nemu súd pri rešpektovaní zásad hodnotenia dôkazov nemohol nikdy dospieť. Podstatou prieskumu teda nebýva prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). Dovolací súd konštatuje, že o taký prípad sa v tu preskúmanej dovolacej veci nejedná, odhliadnuc od toho, že dovolateľ ani nepodal dovolanie z dôvodu procesných väd v procesnom postupe súdov nižších súdov v zmysle § 420 CSP.

49. Dovolací súd len pre úplnosť pripomína, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je aj možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

50. Samotné konštatovanie odvolacieho súdu, viazané na námietky žalovaného k dokazovaniu a ku skutkovým zisteniam, že žalovaný „relevantným spôsobom nepreukázal nesprávnosť záverov vyplývajúcich zo znaleckého posudku č. 47/2004 vypracovaného znaleckou organizáciou CORPORA, a.s.“, predstavuje súčasť vyhodnocovania vykonaných dôkazov postupom podľa § 191 CSP a neznamena presun dôkazného bremena, týkajúceho sa preukázania splnenia všetkých atribútov takej zodpovednosti (vrátane výšky škody na ušlom zisku) pre úspešné uplatňovanie náhrady škody poškodeným, zo žalobcu na toho, kto za škodu zodpovedá, t.j. na žalovaného.

51. Relevantné bolo, že oba súdy nižších inštancií sa v procese dokazovania a vyhodnocovania vykonaných dôkazov zaoberali návrhmi, vyjadreniami a námietkami oboch sporových strán, posudzovali viaceré predložené znalecké posudky súvisiace s predmetom sporu,

t.j. vrátane podkladov, z ktorých posudky vychádzali, čo sa dostatočne premietlo aj do odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Najvyšší súd dlhodobo a ustálene judikuje, že súd hodnotí predložené dôkazy, resp. vykonáva dokazovanie aj inými dôkazmi, než predložia strany a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov alebo i viaceré takéto dôkazy vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné. O prípad nepreskúmateľnosti (arbitrárnosti) rozhodnutia, založenej na takomto pochybení, by pritom mohlo ísť len vtedy, ak by dôkazy boli hodnotené v rozpore so zásadami elementárnej logiky, prípadne ak by závery boli vyvodzované z dôkazu, ktorý vôbec vykonaný nebol. O žiaden taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo.

52. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav.

Nesprávnym právnym posúdením veci je potom omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Ak však súd z vykonaného dokazovania nezistil skutkový stav správne a v dôsledku toho nesprávne vec právne posúdil, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o vadu rozhodnutia spočívajúcu v nedostatočnom zistení skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam (podporne uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 115/2023 zo dňa 23. februára 2023).

Od dovolateľa sa očakáva, že vymedzí, či súd nepoužil správny právny predpis, alebo použil správny právny predpis a nesprávne ho interpretoval, prípadne zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1604 - 1607).

53. V konečnom dôsledku teda nebolo možné konštatovať, že by súdmi vyvedené skutkové a následne právne závery, na ktorých bolo založené napadnuté rozhodnutie, boli prijaté v zrejmom omyle súdov, alebo v rozpore s právnou úpravou. Napokon v odôvodnení dovolania žalovaného absentuje relevantné právne odôvodnenie podľa § 432 ods. 2 CSP, teda uvedenie právneho posúdenia veci, ktoré dovolateľ pokladá za nesprávne a tiež uvedenie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Za také vymedzenie dovolacích dôvodov, vyžadované právnou úpravou prípustnosti dovolania, nemožno považovať nespokojnosť dovolateľa s výsledkom rozhodnutia, či polemizovanie s procesným postupom súdov pri dokazovaní, resp. hodnotení vykonaných dôkazov, ktoré dovolateľ uvádzal k (mylnému) tvrdeniu o nesprávne súdmi vyvodzovanom dôkaznom bremene žalovaného k preukázaniu výšky škody.

54. Pokiaľ sa teda dovolateľ pýta „Kto nesie dôkazné bremeno preukázania výšky ušlého zisku, ak žalovaný v konaní preukáže, že existujú aj iné, odlišné (účtovné) podklady poškodeného, z ktorých sa určuje výška ušlého zisku než (účtovné) podklady, ktoré predložil žalobca (poškodený) ako podklad k vypracovaniu znaleckému posudku a z ktorých znalec pri určení výšky vychádzal?“, a tiež či „Prechádza v takom prípade dôkazné bremeno na preukázanie správnosti/nesprávnosti určenia výšky ušlého zisku znaleckým posudkom na žalovaného

v tom smere, že práve ním poukazované odlišné účtovné doklady sú správne a odrážajú reálny stav firmy?“, tak tieto otázky netvoria prípustné dovolacie dôvody vzhľadom

na absenciu splnenia podmienok vyplývajúcich z § 432 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolateľ za základ tu položených otázok považuje vlastný náhľad na dôkazný a skutkový stav veci, než ku ktorému dospeli oba súdy nižších inštancií a ktorý sa premietol do odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Uvedené otázky z hľadiska právneho posúdenia veci nie je možné považovať ani za také, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ako to má na mysli ust. § 421 ods. 1 CSP.

55. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že odvolací súd sa spôsobom riešenia dovolateľom nastolenej prvej a druhej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú majú predstavovať dovolateľom označené rozhodnutia najvyššieho súdu.

56. Z rozhodnutia sp. zn. 8Cdo/115/2017 z 18. júna 2018 dovolateľ zvýraznil konštatovanie, že právnou otázkou relevantnou z hľadiska ust. § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka, kto je v danom spore nositeľom dôkazného bremena a tiež, že dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, v ktorého záujme je preukázanie pravdivosti ním tvrdených skutočností, zakladajúcich ním tvrdené právo. Na druhej strane žalovaného zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní skutočností, ktoré vylučujú existenciu uplatňovaného práva, ak existenciu žalobca preukázal (tu rozhodnutie odkazuje aj na sp. zn. 2Cdo/256/2012 a 6Cdo/95/2011). Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/256/202 z 26. júna 2013 dovolateľ uviedol, že dôkazné bremeno je povinnosť účastníka, pokiaľ chce byť úspešný v konaní, preukázať existenciu takých svojich skutkových tvrdení, ktoré môžu pre neho privodiť priaznivý výsledok; dôkazné bremeno sa teda netýka vždy výsledku celého konania, ale sa môže týkať aj čiastkového skutkového tvrdenia významného pre rozhodnutie. Pre určenie toho, kto je nositeľom dôkazného bremena, je kľúčová hmotnoprávna úprava vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje svoje právo alebo povinnosť žalovaného. Žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno preukázať vznik škody a jej výšku. Pokiaľ to preukázal, uniesol tak bremeno tvrdenia ako aj bremeno dôkazu. Otázkou splnenia povinnosti tvrdiť určité skutkové okolnosti a povinnosť preukázať pravdivosť tvrdení musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci. Z ďalšieho dovolateľom označeného rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/95/2011 z 30. apríla 2012 vyplýva, že v princípe platí, že nesplnenie dôkaznej povinnosti znamená neunesenie dôkazného bremena, čo má za následok prehru v spore. Pri súkromných listinách, na rozdiel od verejných listín, je predmetom skúmania nielen ich pravosť, ale i pravdivosť údajov v nej uvedených.

57. Dovolateľom označené, vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu, však podľa dovolacieho súdu v danom prípade nepreukazujú odklon odvolacieho súdu v tu posudzovanom prípade od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nakoľko z predmetných rozhodnutí vyplýva najmä to, že vo vzťahu k uplatnenému nároku je z hľadiska príslušnej hmotnoprávnej úpravy nositeľom dôkazného bremena žalobca, ktorý preukazuje ním tvrdené skutočnosti. Tiež to, že žalovaného v rámci obrany proti žalobou uplatnenému nároku zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní skutočností, ktoré vylučujú existenciu uplatňovaného práva. Uvedeného rozloženia dôkazného bremena v spore sa pridrižoval odvolací súd ako aj súd prvej inštancie. Tvrdenie dovolateľa, že napadnutým rozhodnutím, v rozpore s uvedenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, súdy v danom prípade preniesli dôkazné bremeno vo veci na žalovaného, neobstojí. Z uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu totiž vyplýva, že aj žalovaná strana môže znášať dôkazné bremeno, pokiaľ spochybňuje žalobcom uplatnené právo. Avšak právna otázka, na koho strane spočíva dôkazné bremeno, riešená v označených rozhodnutiach, v skutočnosti netvorí nosný predmet dovolacích námietok žalovaného a ich dôvody. Tie sa vo svojej podstate týkajú dokazovania, jeho hodnotenia a zisťovania skutkového stavu súdom k výške škody.

58. Dovolací súd tu zdôrazňuje, že posudzovanie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutia, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi, s jej návrhmi dôkazov a ani s jej vyhodnotením dôkazov. Do dispozičnej právomoci súdu v zmysle § 185 ods. 1 CSP patrí rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, resp. nevykoná. Súd vykonáva dokazovanie a hodnotí predložené dôkazy podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti

a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/53/2021 zo dňa 21.06.2022; nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 615/2022 zo dňa 20.12.2022).

59. Len pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že rovnaké námietky ako v dovolaní, uplatnil žalovaný aj v odvolaní. Dovolací súd však nie je „tretou inštanciou“, ktorá by bola oprávnená opätovne preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo. V dovolacom konaní je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Skutkové zistenia a odvolacím súdom ustálený skutkový stav veci preto nemôžu byť predmetom dovolacieho prieskumu.

V dovolacom konaní nie je dovolací súd oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov nižšej inštancie už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené (okrem preukazovania včasnosti a prípustnosti dovolania v zmysle § 435 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení, urobených súdmi prvej a druhej inštancie, a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľom namietaná neúplnosť, resp. nesprávnosť skutkových zistení a ani nesúhlas dovolateľa s posúdením a vyhodnotením dôkazov v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nie je možné považovať ani za vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože ak by k takejto vade v súdnom konaní aj došlo, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení strany.

60. Záverom k prvej a druhej dovolateľom položenej otázke dovolací súd sumarizuje, že v civilnom sporovom konaní sa presadzuje dispozičná zásada, ktorej dôsledkom pre sporové strany je všeobecné bremeno tvrdenia zahŕňajúce povinnosť uviesť všetky rozhodné skutočnosti významné pre vydanie rozhodnutia v prospech strany a tiež dôkaznú povinnosť, ktorá spočíva v označení dôkazov na preukázanie vlastných tvrdení.

Dôkazným bremenom je potrebné rozumieť procesnú zodpovednosť strany za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že práve z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté v jej neprospech. Kto a v ako rozsahu má dôkazné bremeno, určujú normy hmotného práva. Zásadne ho má ten, v koho záujme je preukázanie určitej skutočnosti. Neúspech v spore je nepriaznivým procesným dôsledkom, ktorý stíha toho, kto neunesol dôkazné bremeno. V danom prípade záver súdu o povinnosti žalovaného nahradiť žalobcovi škodu na ušlom zisku s príslušenstvom, z dôvodu porušenia záväzkovej povinnosti, spočíval na primárnom a kľúčovom právnom závere o vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu na strane žalobcu a o povinnosti ju nahradiť. V tomto ohľade bolo relevantné aj zistenie výšky ušlého zisku na strane žalobcu, k čomu odvolací súd (zhodne so súdom prvej inštancie) konštatoval splnenie povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti žalobcom a unesenie jeho dôkazného bremena.

Uvedené bez pochybností vyplýva priamo z ods. 57 ako aj z kontextu celého odôvodnenia napadnutého rozsudku. Až sekundárne k námietkam žalovaného, týkajúcim sa dokazovania a jeho hodnotenia, odvolací súd konštatoval, že tieto neboli spôsobilé relevantne spochybniť alebo vyvrátiť skutkové zistenia, ku ktorým súdy dospeli opierajúc sa o i. o podklady posúdené znalcom a o ním vyvedené odborné závery o výške ušlého zisku. V tomto ohľade konštatovanie odvolacieho súdu v napadnutom rozsudku, že žalovaný „nepreukázal nesprávnosť“ týchto záverov znalca, spochybňujúc podklady k posudku, neznamena nielen neprípustné prenesenie dôkazného bremena v konaní na žalovaného, ale ani právnu otázku a od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

61. Súdmi oboch nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí, ktoré v časti rozhodnutia odvolacieho súdu potvrdzujúceho rozhodnutie súdu prvej inštancie, je potrebné ponímať ako celok, pritom dostatočne vysvetlili aj dôvody, pre ktoré považovali účtovníctvo predložené žalobcom ako podklady pre

znalecký posudok CORPORA a.s., za vierohodné dôkazy k preukázaniu zisku žalobcu, ktorý by v rozhodnej dobe pri neporušení zmlúv žalovaným dosiahol. Už súd prvej inštancie konštatoval všetky tie námietky, ktoré žalovaný k dôkazom predloženým žalobcom opakovane vzniesol v odvolaní a vysporiadal sa s nimi i odvolací súd v napadnutom rozsudku. Totožné námietky uplatnené v dovolaní, týkajúce sa nevyhodnotenia vykonaných dôkazov podľa predstáv a názoru žalovaného, sa viažu buď k procesnému postupu súdov v konaní alebo k skutkovému stavu, nezakladajú však prípustnosť dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

62. Napokon dovolací súd uvádza, že už v minulosti opakovane konštatoval záver o neprípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP pri riešení tzv. skutkových otázok (viď napr. 1Obdo/47/2017, 4Obdo/45/2017, 5Obdo/22/2017), pričom v tomto smere prijaté závery v uznesení najvyššieho súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. 5Obdo/22/2017 prešli úspešne aj testom ústavnosti, keď ústavný súd vo svojom uznesení z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018, konštatoval, že „mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania, vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať“.

63. Z vyššie uvedených dôvodov boli vo vzťahu k tejto časti dovolania splnené podmienky pre jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP (ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné), ako aj podľa § 447 písm. f) CSP (ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435).

64. K dovolateľom nastolenej tretej otázky dovolací súd uvádza, že v danom prípade je dovolací prieskum a priori vylúčený úpravou v § 421 ods. 2 CSP, podľa ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. Ustanovenie § 357 písm. m/ CSP stanovuje, že odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Podané dovolanie smeruje v tejto časti práve proti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o nároku na náhradu trov konania.

65. V tejto súvislosti dáva dovolací súd do pozornosti uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1VOBdo/2/2021 zo dňa 29. septembra 2021, ako rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu publikované pod č. R 91/2021 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2021, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti výroku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania len z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti je v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené.

66. Posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (R 54/2012, tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

67. Podľa ust. § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

68. Podľa ust. § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

69. Dovolací súd uzatvára, že v prípade prvej a druhej dovolateľom položenej otázky sa nejedná o otázky právne, od ktorých záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku

čoho dovolanie v tejto časti odmieta podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

70. V prípade tretej dovolateľom nastolenej otázky je procesná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP zákonom výslovne vylúčená v zmysle § 421 ods. 2 CSP, v dôsledku čoho dovolací súd dovolanie žalobcu aj v tejto časti na základe § 447 písm. c) CSP odmietol.

71. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP).
O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

72. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.